
Zprávy ČSEtS

č. 37

listopad 2024

Obsah

Úvodní slovo předsedkyně výboru.....	1
Pozvánka na 51. konferenci ČSEtS v roce 2024.....	2
Vzpomínka na doc. Martina Novackého.....	3
Obhájeno!.....	7
Zážitky ze stáží a konferencí	15
Nově vydané knihy.....	16
Zápis z valného shromáždění 50. konference.....	21
Výsledky dotazníku - pořádání paralelních sekcí na konferencích ČSEtS.....	23
Cena Zdeňka Veselovského.....	27
Hospodaření společnosti.....	28
Jak přispět do zpravodaje a na facebook ČSEtS?	29

Úvodní slovo předsedkyně výboru

Vážení a milí etologové,

je mou milou povinností napsat úvodní slovo k letošnímu Zpravodaji České a Slovenské etologické společnosti.

V letošním roce se uskutečnilo několik významných událostí, které ovlivnily českou a slovenskou etologickou komunitu. Jedním z nich je vydání nové učebnice Etologie, na které se podílela významná část etologické komunity. Samotný křest této knihy byl pak velmi příjemným setkáním etologů, na které budeme všichni dlouho vzpomínat. Další zajímavou událostí byl křest knihy Sex, plození, pohlaví. O obou těchto událostech si můžete přečíst i v tomto Zpravodaji.

V letošním roce jsme se také rozhodli nabídnout studentům možnost cestovních grantů na etologickou konferenci. Věříme, že je to krok správným směrem, protože chceme podpořit začínající studenty a umožnit jim cestu na konferenci, i přes možný nedostatek finančních prostředků na jejich domovských institucích.

Na závěr bych Vám ráda popřála, v této nejisté a neklidné době, hodně zdraví a zdarů jak v pracovním, tak i osobním životě.

Na viděnou na naší další společné konferenci v Českých Budějovicích, v listopadu 2024.

Radka Šárová
Předsedkyně ČSEtS

Pozvánka na 51. konferenci ČSEtS

51. konference ČSEtS

22. – 24. 11. 2024

Přírodovědecká fakulta
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Novinka: cestovní granty pro vybrané studenty s aktivní účastí

více info již brzy na:

www.csets.sk

 @casetolspol

 @CSEtS_

Vzpomínka na doc. Martina Novackého

Moja spomienka na doc. RNDr. Martina Novackého, CSc.

10. januára 2024 nás vo veku nedožitých 85. rokov opustil nestor slovenskej etológie - doc. RNDr. Martin Novacký, CSc., ktorý bol mojim učiteľom, kolegom, ale hlavne priateľom.

Nie je to až tak dávno, čo plný optimizmu oslavoval svoje „okružliny“ a ja som sedela za počítačom a písala o tom, čo všetko v živote dokázal

(http://www.csets.sk/files/zpravodaj/9zpravodaj_2020.pdf).

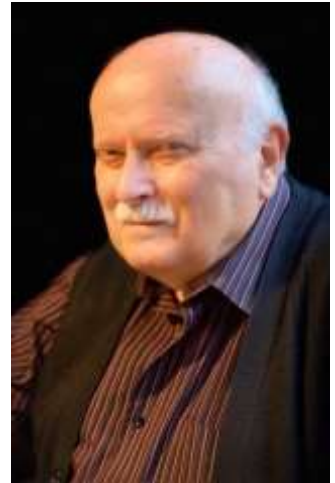
Hoci aj dnes sedím za počítačom a píšem o jeho živote, je to iné. Martin tu už totiž nie je a ja som sa rozhodla, že česť jeho pamiatke vzdám tentokrát svojou osobnou spomienkou na tohto výnimočného človeka.

Žiaľ, viacerí z vás mladších ho už nemali možnosť spoznať osobne. Tí z vás, ktorí ho poznali mi však určite dajú za pravdu, že najvýstižnejším slovom, ktoré ho definuje je ľudskosť. Ja som sa s ním prvýkrát stretla ako študentka Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave na jeho prednáškach z etológie. V tom čase bol zamestnancom Psychologického ústavu Filozofickej fakulty UK a ako externý učiteľ nám so zanietenosťou a pre neho charakteristickou „iskrou“ v neuveriteľne modrých očiach, pútavo rozprával o správaní zvierat a my všetci sme to, čo hovoril, doslova „hltali“. Zaujal nás nielen odbornými znalosťami, ale aj svojou osobnosťou, názormi a prístupom. Nemožno sa preto čudovať, že sme po politických zmenách v 1989 za podpory vtedajšieho vedenia a našich učiteľov z novovzniknutej Katedry živočíšnej fyziológie a etológie iniciovali - ako jej prví študenti - jeho prijatie na našu fakultu.

Ponuku s radosťou prijal a tak sa etológia stala stabilnou súčasťou výučby ďalších generácií študentov biológie. Vďaka nemu sa tiež rozšírila ponuka etologicky ladených predmetov a do študijných plánov sa dostala okrem základnej prednášky z etológie aj Aplikovaná etológia, Špeciálna etológia, Metódy etológie, Etológia primátov, Experimentálna etológia a Terénne cvičenia z etológie. Podporil tiež myšlienku výučby Etológie hmyzu na Katedre zoológie.

Porevolučné obdobie bolo plné zmien a tomu zodpovedala aj situácia s témou mojej diplomovej práce. Zmenila sa hneď niekoľko krát. Zrejme to tak malo byť, pretože sa ma napokon ujal doktor Novacký, pod ktorého vedením som sa venovala personalite ošipovaných (na základe požiadaviek praxe stál za vypracovaním metódy na zisťovanie individuálnych, vekových, sexuálnych a plemenných rozdielov v excitabilite CNS u tohto druhu hospodárskeho zvieratá). Dodnes si spomínam, ako sme spolu prvýkrát navštívili priestory výskumnej stanice Slovenskej poľnohospodárskej univerzity (SPU) v Nitre, v ktorých sa prasiatka testovali a on ma učil, ako zaznamenávať ich správanie. Pamätám si tiež, ako som na neho chcela ako študentka svojimi schopnosťami zapôsobiť a ako sa mi to svojim spôsobom podarilo aj vďaka vreckovému nožíku, ktorý som - ako praktická žena vyrastajúca v chlapčenskej partii - vytiahla z kabelky v situácii, keď nevedel nájsť nič, s čím by niečo (nespomínam si už čo) opravil.

Bol pomerne prísny, ale trpezlivým školiteľom, ktorý ako človek s redakčnými skúsenosťami zvesela červenou ceruzkou škrtal vaše textové prvotiny, o ktorých ste si v mladíckej naivite mysleli, že sú prakticky dokonalé (počítače neboli bežnou súčasťou našich životov a tak človek písal všetko pekne ručne na papier). Hoci som to zo začiatku nie celkom

ľahko „predýchavala“, bola to skúsenosť, ktorá mi do života mnoho dala a naučila ma dôslednosti pri formulovaní myšlienok a prezentovaní informácií. Ocenila som ju napríklad aj v čase, keď som sa už ako odborná asistentka podieľala - určite na základe jeho odporúčenia - na vypracovávaní etologických hesiel pre publikáciu Encyclopaedia Beliana. Jeho vplyv môžu dodnes „transgeneračne“ cítiť aj študenti, ktorým robím posudok na ich záverečnú prácu. Vďaka jeho škole je dosť rozsiahly, pretože práca, nad ktorou študent strávil toľko hodín, si to z úcty k nemu jednoducho zasluhuje a dobre mienené rady v pravý čas sú tým, čo nás v živote - ak sme otvorení ich počúvať - posúva.

Martin bol tiež človekom, ktorý ma po skončení doktorandského štúdia (realizovala som ho na SPU v Nitre, kde som sa venovala Využitiu sledovania excitability CNS a vybraných fyziologických ukazovateľov z hľadiska hodnotenia adaptácie športových koní na tréningovú záťaž) oslovil s otázkou, či by som sa nechcela vrátiť na svoju alma mater a pracovať na Katedre živočíšnej fyziológie a etológie. Jeho ponuku som si veľmi vážila, prihlásila som sa na konkurz a po jeho úspešnom absolvovaní som dostala možnosť stať sa jeho kolegyňou. Vysnená práca v kolektíve, ktorý som poznala a ktorého bol neoddeliteľnou súčasťou mi stála aj za dennodenné dochádzanie z Nitry, kde som so svojou rodinou bývala. Ako môj starší a skúsenejší kolega mi ukázal, po akej vedeckej ceste by som mohla kráčať, nechal ma však, aby som si tú svoju vybrala a „vychodila“ sama podľa svojich predstáv a na základe vlastných schopností (samozrejme za jeho podpory).

V čase, keď bol v najproduktívnejšom veku tu bolo zriadenie, ktoré ľuďom poriadne pristrihávalo krídla a keď ste ešte k tomu mali v rodine emigranta, odstrihli vám tie krídla pre istotu úplne. Martinovi emigroval do zahraničia brat a to ovplyvnilo mnohé stránky jeho života a života jeho rodiny podobne, ako emigrácia môjho otca ovplyvnila môj život a život mojej rodiny. Bol teda človekom, s ktorým som sa na túto tému mohla baviť otvorene a zdieľať s ním svoje pocity. Viem si predstaviť, akú vnútornú dilemu musel riešiť, keď bolo vydanie v našich končinách vôbec prvej učebnice etológie (Novacký M, Czako M. Základy etológie. Bratislava : SPN, 1987) podmienené zaradením ideologickej pasáže do jej textu.

Z môjho pohľadu to však spolu s doktorom Czakom vyriešili vcelku bravúrne, v duchu „nech má vlk pocit, že je nažratý...ale ovca ostala celá“ 😊.

Kvalita vysokoškolského pedagóga sa nedá hodnotiť len Hirschovým indexom. Hovoria o nej aj motivovaní študenti a absolventi. Martin prakticky denne stál pri zrode novej generácie ľudí venujúcich sa výskumu správania. V čase, keď sa učivo bežne premietalo na meotaroach a o zapojení počítačovej techniky do výučby sme zatiaľ iba snívali, kupoval z vlastných zdrojov dokumentárne filmy o správaní zvierat z dielne National Geographic. Tie sa stávali súčasťou jeho, na tú dobu inovatívnej výučby....a ja tie kazety z úcty k nemu dodnes opatrujem aj napriek tomu, že ich už dávno nemám na čom prehrať.

Jeho skúšanie bolo prevažne ústne a pri takejto forme „neprekízol“ nikto len vďaka „šťastnej konštelácii hviezd“. Bolo však veľmi príjemné a nieslo sa v priateľskom duchu. Docenta Novackého (habilitoval v roku 1996) mali študenti úprimne radi a vážili si ho. Spomínam si na ročník, ktorý neváhal zobrať do Tatier, kde spolu sledovali svište. Práve títo študenti neskôr začali vydávať bájnny časopis Svištík, uplatnili sa v špičkovej vede a dodnes sú výbornou partiou.

Martinovu charizmu však necítili len ľudia, ale aj zvieratá. Aj po rokoch mám pred očami malého gibona Olivera, ktorý pri jednej našej návšteve Bratislavskej ZOO (realizovala a realizuje sa tam časť našej výučby) zoskočil z ošetrovateľky a vrhol sa na neho - hoci ho nepoznal - spôsobom, akým sa deti vrhajú na obľúbeného starého otca.

Stal sa autorom, resp. spoluautorom viacerých učebníc a skrípt, z ktorých sa základom etológie učili a ešte stále učia nielen budúci biológovia, ale aj psychológovia, poľnohospodári či veterinári. Veľmi rád a dobre fotografoval a jeho fotografie zvieratiek robili a robia radosť nielen nám veľkým, ale v podobe leporela aj malým.

Martina by sme tiež mohli nazvať „slovenský David Attenborough“. Autorsky a v niektorých prípadoch aj moderátorsky sa podieľal na príprave viacerých filmov, seriálov či vzdelávacích relácií (Svišť vrchovský, Hry zvierat, Nad hornou hranicou lesa, Die Hohe Tatra, Návšteva v ZOO, Môžu zvieratá myslieť, Cesta do ríše plazov, Telezoo, Encyklopédia etológie) o živote zvierat. Rád sa delil o svoje poznatky s inými a pomerne často spolupracoval s médiami, k čomu neskôr viedol aj mňa.

Miloval fyzickú aktivitu a hoci nás delilo 29 rokov, vždy bol v lepšej kondícii ako ja. Len čo sa oteplilo s láskou vyťahoval bicykel a len čo prišla zima a prvý poriadny sneh, zase bežky. Rád sa túlal po prírode, cestoval a objavoval nové miesta. Rád trávil čas s celou svojou rodinou a kamarátmi. Ku všetkým bol veľmi priateľský, láskavý, snažil sa každého pochopiť a pomôcť mu. Akceptoval iný názor. Bol neskutočne pozorný. Nikdy nezabudol na váš sviatok, vždy sa zaujímal o to, ako sa cítite, ako sa majú vaše deti, partner, rodičia, ale aj domáci miláčikovia. Rozhovory s ním boli vždy veľmi inšpiratívne. Nielenže sa s vami vedel baviť prakticky o všetkom, ale dal vám aj typ na zaujímavú knihu, článok, film, výstavu, či inú akciu. Mal rád - podobne ako ja - „chraplák“ Joa Cockera, nútil ma (v dobrom) chodiť pravidelne na obed a keď bola zima nosiť čiapku. Vysvetľoval mi, že človek sa musí naučiť znášať aj samotu, lebo v našich životoch sú obdobia, kedy sami naozaj ostávame.

Martin zomrel v deň, kedy som mu poslala sms s otázkou, ako sa cíti a či by - ak mu to zdravie dovolí - predsa len neprišiel na náš katedrálny novoročný večierok. Neodpovedal...a ja som tušila, že sa niečo vážne deje, lebo to k nemu proste nesedelo.

Češť jeho pamiatke.

Lucia Kršková

P.S. Milý Martin, viem, že si si rád prečítal Správy ČSEtS a tak Ti vo viere, že sa možno dostaneš aj k tomuto číslu sľubujem, že v tom, čoho si položil základy, budeme s hrdosťou pokračovať. To, že budem pravidelne chodiť na obedy ti sľúbiť neviem, ale v zime čiapku nosím a učím sa znášať samotu, aj keď je to fakt hrozne ťažké. Hlavne vtedy, keď ma postupne opúšťajú tí, ktorých som mala rada.

Obhájeno!

Markéta Janovcová

Disertační práce: **Emoce a estetické preference vyvolané zvířaty v kontextu ochrany přírody**

Disertaci, vedenou RNDr. Evou Landovou, Ph.D. na katedře zoologie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, obhájila v prosinci roku 2023.

Na začátku svého studia na Přírodovědecké fakultě se věnovala zejména problematice ohrožených druhů a možnostem jejich záchrany. Během magisterského studia rozšířila svůj výzkum také na člověka, konkrétně na vztah lidí ke zvířatům v pozitivním smyslu, tedy jak se nám různá zvířata líbí a co to pro ně znamená. V dalších letech se přidaly i negativní emoce vyvolané zvířaty, zejména strach a znechucení, a v neposlední řadě fobie ze zvířat. Její výzkum používá zejména vizuální stimuly, které si vytváří "na míru" pro každý experiment. Kromě vědeckého bádání se zabývá chovem všemožných živočichů, od strašilek a sklípanů přes hady, želvy a ještěry až po různé hlodavce. Část pracovního stolu jí zabírá akvárium se suchozemskými želvami a terárium s rozmazlenou felsumou.

Abstrakt disertační práce:

Lidé vždy vnímali zvířata jako důležitou součást svého života. Vlivem lidské činnosti a dalších faktorů stále přibývá druhů, které jsou ohrožené. V poslední době získává na významu ochrana přírody, ochrannářské aktivity se ovšem neobejdou bez podpory veřejnosti, nejen finanční. Z tohoto důvodu je nutné pochopit, jak lidé zvířata vnímají a jaké důsledky to může mít pro plánování záchranných programů. V této práci jsme se zaměřili na pozitivní vnímání zvířat zjišťované pomocí estetických preferencí (krásy zvířete) a negativní vnímání skrze emoce (strach a znechucení). Bylo zjištěno, že pro podporu ochrannářských aktivit u preferované skupiny savců, má rozhodující vliv krása zvířete a přisuzovaná nebezpečnost, naopak velikost těla a přisuzovaná inteligence vliv nemají. Oproti tomu plazi představují často opomíjenou skupinu obratlovců, přesto jsou lidmi vnímáni poměrně konzistentně. Lidé plazy rozlišují na základě vnějšího vzhledu, a to podle přítomnosti končetin. Vzniká zde tedy samostatná skupina beznohých plazů reprezentovaná zejména hady a beznohými ještěry (např. dvouplazi, *Amphisbaenia*), u kterých platí vlastní pravidla pro hodnocení krásy i emocí. Jak bylo zjištěno v následujících studiích, hadi netvoří v lidských očích jednu homogenní

skupinu, najdeme zde taxony, které vyvolávají zejména strach (zmijovití hadi, Viperidae), a skupiny vzbuzující především znechucení (podzemní hadi s červovitým tvarem těla, Typhlopoidea). Zmijovití hadi působí na lidi jako snadno rozpoznatelná skupina vysoce nebezpečných zvířat. Tato skupina je rozpoznávána a prioritně vnímána nejen lidmi ve střední Evropě, ale i v zemích s vyšším výskytem hadů (Ázerbájdžán), a dokonce v oblasti, kde se člověk pravděpodobně vyvinul (Somaliland). Naopak další jedovatí hadi, kobry a mamby (Elapidae), nejsou v žádné studované lokalitě odlišovány od neškodných užovek, s výjimkou snadno rozpoznatelné výstražné pozice. Další zvířata, která vzbuzují silné negativní emoce, jsou zejména pavouci, ovšem zde je pocítován jak strach, tak znechucení. Na rozdíl od hadů tvoří pavouci a jim podobní klepítkatci (Chelicerata) jednu kognitivní kategorii, která je podle klíčových znaků odlišitelná od ostatních bezobratlých. Stejně výsledky najdeme i u lidí s různou mírou strachu z pavouků, tedy lze konstatovat, že pavouci jsou speciální, ale lidé s fobií či vyšším strachem z pavouků nikoliv. Všechny výsledky tvoří malou část složitého vztahu lidí a zvířat, přesto by zjištěné skutečnosti mohly poskytnout důležité údaje pro plánování záchranných programů i pro výrazně negativně vnímaná zvířata.

Šárka Peterková (za svobodna Peléšková)

Disertační práce: **Subjektivní a psychofyzilogické parametry emocí, které vzbuzují různé skupiny zvířat.**

Disertaci, vedenou RNDr. Evou Landovou, Ph.D. na katedře zoologie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, obhájila v prosinci roku 2023. Od bakalářského studia se věnovala tomu, jaké emoce v lidech vzbuzují zvířata, a to především emoce negativní se zaměřením na znechucení a strach. Z metodického hlediska zkoumala převážně subjektivní hodnocení vizuálních stimulů a zabývala se vyvolanou psychofyzilogickou odpovědí či reakcí v behaviorálních testech, které byly často specificky zaměřené na fobiky. V současné době se věnuje ontogenezi a etologii lidských mláďat při výchově syna Richarda. Po návratu z mateřské však doufá, že bude mít možnost nadále se věnovat studiu fobií ze zvířat a dalších emocí, které zvířata vzbuzují, ať už v kontextu evoluce či každodenního života moderního člověka.

Abstrakt disertační práce:

Ústředním tématem této disertační práce je vztah člověka ke zvířatům z perspektivy subjektivně

prožívaných emocí a jejich psychofyzilogických korelátů. Zabývá se především pociťovaným znechucením a jeho souvislostí na jedné straně s estetickým hodnocením a vnímáním krásy zvířat, na straně druhé s jinou negativní emocí, strachem. Klade si také za cíl zhodnotit získaná data z evolučního pohledu a porozumět roli emocí vyvolaných zvířaty v dnešní době. Obsahuje celkem šest prací, které byly součástí širších vědeckých projektů, a každá z nich se věnuje dané problematice z trochu jiného úhlu.

První práce je review zabývající se negativními emocemi, které vzbuzují zvířata, a je tak součástí teoretického úvodu k této disertaci. Podává přehled o subjektivním hodnocení zvířat z hlediska strachu a znechucení, zasazuje roli negativních emocí do evolučního kontextu a v neposlední řadě analyzuje konkrétní morfologické znaky zástupců různých taxonů, jež lidské vnímání ovlivňují.

Druhý článek se detailně věnuje hodnocení emocí vyvolaných obojživelníky. Míra pociťovaného znechucení v tomto případě tak silně negativně koreluje s hodnocením krásy, že

vytváří jediný gradient variability. Práce na konkrétním příkladu ukazuje, že při tomto typu

úloh záleží více na vlastnostech zkoumaných stimulů (z nichž největší efekt má celkový tvar těla či morfotypy, dále sytost a světlost barev obecně a až v poslední řadě přítomnost specifických barev) než na vlastnostech respondentů. Ukazuje také, jak může být znalost negativního vnímání obojživelníků důležitá v ochraně přírody.

Další dvě práce se věnují hadům, kteří patří mezi evolučně významné stimuly a silně na ně reagujeme i dnes. Podle subjektivního hodnocení je zřejmé, že není had jako had, některé druhy

vzbuzují silný strach, jiné spíše znechucení. Zatímco u běžné populace je možné jasně odlišit dvě skupiny hadů podle převládající emoce, u lidí s vysokým strachem z hadů tato schopnost diskriminace mizí a pociťují silně obě negativní emoce u všech morfotypů. Odlišné výsledky však přináší data z fyziologických měření, kde obě skupiny respondentů reagují silněji na jedovaté, strach vzbuzující hady (Viperidae) oproti neškodným, odpor vzbuzujícím (Typhlopoidea).

Pátá práce srovnává vnímání těchto negativních emocí u pavouků, a to napříč různými metodami (*self-report*, behaviorální a neurofyzilogické měření). Potvrzuje, že výsledky různých metod spolu korelují, a i subjektivní hodnocení je možné jednoduše a spolehlivě použít

pro detekci arachnofobie. Diskuse k této sekci se také věnuje rozdílům ve vnímání pavouků a hadů.

V poslední práci jsou pak znalosti z výzkumu u zvířat použity v širším kontextu srovnání různých druhů ancestrálních a moderních hrozeb. Výsledky tohoto porovnání jsou komplexní, a ne vždy platí, že evolučně významné stimuly musí být univerzálně silnější než ty moderní. Nicméně postavení hadů je i v této práci specifické.

Iveta Štolhoferová

Disertační práce: **Reakce na nebezpečná zvířata v Evropě a Africe – pozornost a emoce**

Disertaci, vedenou prof. RNDr. Daniele Fryntou, Ph.D. na katedře zoologie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, obhájila v lednu roku 2024.

Na bakalářském a magisterském stupni studia se věnovala zejména chování hlodavců – vlivu urbanizace na změny chování synantropních druhů a charakteru pohybu v prostoru bodlinatek (*Acomys*) a krys (*Rattus rattus*). S těmito tématy pokračovala i během doktorského studia, rozšířila je však také o výzkum lidské etologie. V tomto ohledu ji zajímá zejména pozornost, kterou zvířata vzbuzují, a srovnání reakcí na zvířata v různých kulturách. Podílela se také na vzniku nové učebnice etologie – *Etologie: mechanismy, ontogeneze, funkce a fylogeneze chování živočichů*, nejprve jako spoluautorka, nakonec i jako spolueditorka. I v budoucnu by si ráda udržela širší výzkumný záběr a zůstala v akademickém prostředí.

Abstrakt disertační práce:

Tato práce se zaměřuje na emoce, které vyvolávají různá zvířata, a na pozornost, která je těmto zvířatům věnována, ve dvou zcela odlišných lidských populacích – v České republice a v Somalilandu. Zvířata byla odedávna v centru lidského zájmu, naše znalosti o tom, jaké emoce různá zvířata vyvolávají, jsou ovšem překvapivě nekompletní, zejména pokud se přesuneme mimo tzv. WEIRD společnosti. Zjistili jsme, že v Somálcích nejvyšší strach vyvolávají hadi, štíři a velké šelmy. U Čechů naproti tomu patřili k nejobávanějším zvířatům také pavouci. Obě populace se nejméně bály brouků, případně sarančat. Spontánní pozornostní preference při volném dívání se na vždy dva současně prezentované obrázky odráží tento mezikulturní rozdíl i tuto mezikulturní shodu. Při současné prezentaci štíra a pavouka se Somálci dívali výrazně více na štíra, Češi však rozkládali svou pozornost mezi obě zvířata více rovnoměrně, byť mírné zkreslení ve prospěch štíra bylo stále patrné. Naproti tomu při současné prezentaci sarančete s pavoukem nebo se štírem Češi i Somálci věnovali sarančeti mnohem méně pozornosti. U hadů, vysoce obávaného stimulu v případě Somálců i Čechů, jsme se zaměřili na efekt výstražné pozice hada na spontánní pozornost, která je hadovi věnována. Eye-trackingový experiment ukázal, že kobra a v menší míře i zmijím je věnována vyšší pozornost, pokud jsou ve výstražné pozici. Mezi Čechy a Somálci nebyl nalezen výrazný systematický rozdíl. Rozdíl ve spontánní pozornosti věnované hadovi ve výstražné a klidové pozici jde však

jen částečně vysvětlit rozdílnou mírou strachu, který daný had v příslušné pozici vyvolává. Na míře pozornosti se pravděpodobně odráží také tvar těla hada, jakožto základní vizuální charakteristika, a v případě Somálců i osobní (ekologická) zkušenost s použitými hadími stimuly.

Přestože mezi Somálci a Čechy existují rozdíly, v některých aspektech jsou si obě populace až překvapivě podobné. V těchto případech lze uvažovat nad společným vznikem tohoto fenoménu v evoluční historii člověka, případně nad jeho adaptivní hodnotou. Jde zejména o silný strach pociťovaný z hadů, ale také štírů, následně modulující pozornost věnovanou těmto zvířatům. Toto provázání specifického stimulu, emoce, pozornosti a případné změny chování může být funkční adaptací umožňující rychlou reakci na potenciální nebezpečí, které hadi a štíři dodnes představují.

Zuzana Skalná

Disertační práce: **Fyziologické a behaviorálne indikátory welfaru hydiny** (Centrum biovied SAV, v.v.i., Ústav biochémie a genetiky živočíchov, 2023, školiteľ: RNDr. Ľubor Košťál, CSc., školiteľ-špecialista: Mgr. Katarína Pichová, Phd.)

Abstrakt: Welfare, alebo dobre životné podmienky zvierat, možno hodnotiť z pohľadu biologického fungovania a zdravotného stavu zvierat, z pohľadu umožnenia prirodzeného života a z pohľadu založenom na afektívnych stavoch zvierat. Afektívne stavy ovplyvňujú kognitívne schopnosti na úrovni tvorby úsudku, pozornosti a pamäti, pričom sú nimi taktiež spätne ovplyvňované. V predkladanej práci sme sa zaoberali možnosťami zlepšenia welfaru hydiny ako aj zdokonaľovaním a vývojom testov kognitívneho skreslenia na všetkých troch úrovniach. V prvom experimente sme skúmali vplyv prerušovaného

svetelného režimu, ktorý bol navrhnutý tak, aby napodobňoval prirodzený odchov kvočkou. Hlavnými pozitívnymi vplyvmi takéhoto odchovu bol rýchlejší hmotnostný prírastok, efektívnejší koeficient konverzie krmiva a lepšia synchronizácia správania počas prvých dní po vyliahnutí. V druhom experimente sme sa zamerali na optimalizáciu testu skreslenia úsudku pre hodnotenie welfaru rôznych chovných systémov nosníc (obohatené kliečky alebo výbehy s hlbokou podstielkou). Po úspešnom natrénovaní vizuálnej diskriminácie pozitívneho (zobnutie pre získanie odmeny) a negatívneho podnetu (nezobnutie pre vyhnutie sa trestu) boli v Skinnerovom boxe vlastnej konštrukcie testované reakcie nosníc na nejednoznačné podnety s vlastnosťami medzi dvoma známymi, referenčnými, podnetmi. Optimalizácia testu bola zameraná na počet typov nejednoznačných podnetov (Dizajn 1 s jedným stredným podnetom alebo Dizajn 2 s tromi nejednoznačnými podnetmi, ktorými boli podnet podobný pozitívnemu podnetu, stredný podnet a podnet podobný negatívemu podnetu) a na zníženie vzájomného pomeru referenčných podnetov k nejednoznačným z 2 : 3 na 2 : 1. Aj napriek upraveniu dizajnu testu sa nám nepodarilo identifikovať rozdiely v skreslení úsudku nosníc z rôznych chovných prostredí. Zmenou pomeru prezentovaných podnetov sa nám však podarilo eliminovať nedostatok tohoto testu, ktorým je pokles reakcií na nejednoznačné podnety pri ich opakovanej prezentácii, popisovaný ako „strata nejednoznačnosti“. Test skreslenia úsudku bol tiež použitý na testovanie vplyvu šteklenia ako formy pozitívnej taktilnej stimulácie v treťom experimente. Tento spôsob manipulácie však nevyvolal dostatočne zmeny v kognitívnom výkone nosníc, ktoré by boli detekovateľné. Rovnako sme nepozorovali rozdiely v správaní nosníc ustajnených v rôznych chovných prostrediach v štvrtom experimente, počas ktorého boli v teste skreslenia pozornosti nosnice vystavené vybraným akustickým a vizuálnym podnetom. Neprítomnosť výraznejších rozdielov medzi nosnicami vo vykonaných

testoch môže byť dôsledkom toho, že použité chovné prostredia, respektíve formy manipulácie neboli nosnicami vnímané ako dostatočne rozdielne, vybraná metodika nie je dostatočne citlivá na detegovanie rozdielov indukovaných danými spôsobmi ovplyvnenia afektívnych stavov alebo sliepky nie sú dostatočne senzitívne voči vybraným spôsobom ovplyvnenia. V poslednom piatom experimente sme porovnávali priestorové učenie a pamäť nosníc pod dlhodobým vplyvom rôznych už spomenutých chovných prostredí. V 8-ramennom radiálnom bludisku vlastnej konštrukcie boli sliepky trénované navštevovať všetky ramená a získať odmenu na ich konci s čo najmenším počtom opakovaných vstupov, t. j. chýb. Tréning prebiehal buď s otvorenou centrálnou zónou alebo s uzavretou centrálnou zónou medzi návštevami ramien. Forma tréningu mal výrazný vplyv na skóre učenia a počet chýb, pričom pri tréningu s otvorenou centrálnou zónou zvieratá volili optimálnu stratégiu sériového navštevovania ramien. Nosnice nepochybne disponujú škálou kognitívnych schopností ako aj schopnosťou subjektívneho prežívania emócií, ktoré môžu slúžiť ako indikátory úrovne welfaru. V tomto kontexte testy kognitívneho skreslenia predstavujú sľubný nástroj výskumu, avšak stále je nevyhnutne ich precízne metodické doladenie zohľadňujúce schopnosti testovaných živočíšnych druhov.

Obsah dizertačnej práce

SKALNÁ, Zuzana - PICHOVÁ, Katarína - KOŠŤÁL, Ľubor. Tickling and its effects on the affective states of laying hens. In *Applied Animal Behaviour Science*, 2023, vol. 265, art. no. 105984. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2023.105984>.

KOŠŤÁL, Ľubor - SKALNÁ, Zuzana - PICHOVÁ, Katarína. Use of cognitive bias as a welfare tool in poultry. In *Journal of Animal Science*, 2020, vol. 98, suppl. 1, p. S63-S79. ISSN 0021-8812. <https://doi.org/10.1093/jas/skaa039>.

Zážitky ze stáží a konferencí

Tropický výzkum na ostrově Tanimbar

Ondřej Fišer, člen týmu Kognitivní etologie ptáků (Czech Centre of Cognitive Ethology) z katedry zoologie na Přírodovědecké fakultě Jihočeské univerzity, vyrazil v březnu 2024 spolu s výzkumníky z Vídeňské univerzity veterinárního lékařství ve spolupráci s rakouským Messerli vědeckým institutem a indonéskou Národní agenturou pro výzkum a inovace na indonéský ostrov Tanimbar studovat kognitivní etologii endemického papouška kakadu Goffinova.

Tříměsíční doktorská stáž měla za cíl hlouběji prozkoumat chování a inteligenci tohoto málo známého druhu přímo v jeho přirozeném prostředí. Spolu s kolegy zde zkoumal potravní a antipredační chování pomocí potravních platforem na okrajích deštného pralesa. Na závěr své doktorské stáže přednesl plenární přednášku na University of Pattimura v Ambonu, při které prezentoval dosavadní zjištění o antipredačním chování tuhýka

obecného.

Fotky: Goffin Lab Tanimbar

Etologie: mechanismy, ontogeneze, funkce a evoluce chování byla slavnostně pokřtěna

Odpoledne 13. června se konal křest nové knihy Etologie: Mechanismy, ontogeneze, funkce a evoluce chování, kterou vydalo Nakladatelství Academia. Díky příznivému počasí proběhla akce v amfiteátru na Malých albertovských schodech za velmi hojné účasti. Nová kniha a učebnice o chování zvířat navazuje na jedinečnou knihu Zdeňka Veselovského.

Slavnostní odpoledne zahájil děkan Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, prof. Jiří Zima slovy: „Musím se přiznat, že tolik lidí jsem zde v amfiteátru ještě nikdy neviděl.“ Podotkl také, že v posledních letech se na Univerzitě Karlově klade čím dál větší důraz na knihy a že každá kniha by sice často vydala za mnoho vědeckých článků, ale na rozdíl od nich jsou knihy tím, co po člověku na světě fyzicky zůstane. V tomto případě se

jedná o odkaz poměrně velké skupiny lidí. Na původní knize pracoval jen Zdeněk Veselovský, kdežto na vzniku té nové se podílelo třicet sedm autorů, čtyři editoři a text je nezřídka doplněn krásnými celostránkovými ilustracemi Jana Hoška a perokresbami Pavla Procházky.

Křtem knihy dále provázel čerstvě jmenovaný profesor Jan Havlíček, který představil spolueditory knihy, docenta Marka Špinku (Česká zemědělská univerzita), doktorku Ivetu Štolhoferovou a profesora Daniela Fryntu. Dále poděkoval grafikovi Jiřímu Kaláčkovi a Petrovi Rothovi, který je zodpovědný za korektury textu a obsáhlý rejstřík. Následně se slova ujala redaktorka Nakladatelství Academia Eva Leinerová, která před dvaceti lety pracovala i na knize Zdeňka Veselovského a podílela se tak na vydání obou českých učebnic etologie. „Knihu jsme v průběhu let postupně skládali asi jako puzzle. Pokud se na nás Zdeněk Veselovský shora dívá, byl by určitě nadšený,“ prohlásila. Kniha je opravdu úctyhodným počinem v mnoha směrech – chystala pět let a váží 2 a půl kila. „Každý rok jsme vlastně odvedli půl kila práce,“ žertoval Marek Špinka.

Kmotrem knihy se stal profesor Stanislav Komárek, který ve své podstatě za vznik nové knihy Etologie může. Kdysi totiž údajně přišel ze schůzky v Nakladatelství Academia s tím, že už dlouho nebyla vydaná žádná česká etologická kniha a možná nastal čas to napravit. Jan Havlíček a Marek Špinka se nápadu ihned chytli, zato profesor Daniel Frynta tenkrát prohlásil: „Vy jste blázni, to potrvá aspoň pět let něco takového napsat.“ Když ale zjistil, že se kniha

opravdu začíná připravovat, nechtěl zůstat stranou a připojil se k editorskému kolektivu. Poslední editorku, Ivetu Štolhoferovou, přijali do kolektivu poměrně nedávno, jelikož se ukázalo, že bez ní by se dokončování knihy mohlo opravdu ještě výrazně protáhnout. První práce na knize a návrhy struktury totiž vznikly již před pěti lety.

„Ještě, že se křest koná pod širým nebem. Kdyby tu byl strop a čirou náhodou na nás spadl, bylo by dočista po české etologii,“ žertoval Stanislav Komárek o počtu autorů, kteří se na sepisování knihy podíleli a o počtu hostů, zejména etologů a zoologů na křtu. Dále pokračoval svým typicky svérázným projevem: *„Knize lze vytknout snad jen to, že není příliš manipulabilní a je k ní třeba čtecího stolku. Jinak se dá říct, že na dalších dvacet let je pro českou etologii vystaráno.“*

Obsah knihy a jednotlivé kapitoly jsou strukturovány tak, jak se dnes vědci na chování zvířat dívají. Po samotném úvodu se dozvíme, jak vypadala historie etologie ve světě i v Čechách a na Slovensku. Další část knihy pojednává o mechanismech chování, ať už neurálních či hormonálních mechanismech nebo například o učení, paměti, orientaci v čase a prostoru či motivaci. V následujícím oddíle knihy najdeme kapitoly o ontogenezi, genetice a epigenetice chování a životních strategiích. Pokud se prokoušeme téměř třemi sty stranami, dozvíme se o funkci chování a o tom, jak pomáhá živočichům přežít a rozmnožit se. Další část knihy se zaměřuje na evoluci chování a poslední oddíl se věnuje aplikované etologii – najdeme zde například kapitoly o roli etologie v ochraně přírody nebo o chování škůdců a invazních druhů.

Průřezově napříč celou knihou provázejí čtenáře takzvané komplexní kapitoly, které pojednávají o nějakém tématu ze všech možných úhlů pohledu. V těchto kapitolách se tak dozvíme první i poslední o chování švábů, mušicích larev, rypošů, slepců a netopýrů. Můžeme si zde také přečíst zásadní poznatky o hnízdním parazitismu kukaček či predacním chování pavouků. V poslední komplexní kapitole, která je současně poslední kapitolou knihy, se blíže seznámíme s etologií člověka.

Křest knihy se nesl v přátelském duchu a bylo znát, že čeští etologové se v takto hojném počtu nesetkávají moc často, jelikož celá akce trvala déle než pět hodin a poslední hosté se trousili domů až dlouho po setmění. *„Přišlo mnohem víc lidí, než jsem čekala, takže jsem opravdu velmi potěšena. Je tu opravdu dobrá a pozitivní atmosféra a moc si to užíváme,“* komentuje křest Iveta Štolhoferová, pro kterou se jednalo o první akci podobného typu a dodává *„Jsou zde minimálně dvě třetiny všech autorů, což je skvělé. Obzvláště nás těší, že dorazili i přespolní autoři, kteří sem museli přijet například z Brna nebo Českých Budějovic.“* Daniel Frynta k jejím slovům dodává: *„Máme také mnoho podporovatelů z řad studentů a kolegů, například z katedry, kteří dorazili.“*

Marek Špinka je prý s akcí na albertovských schodech maximálně spokojen: *„Je to zjevně krásná a dobře připravená příležitost, aby se všichni tito lidé mohli sejít. Kniha je sice katalyzátorem celé akce, ale v posledku jde o tu komunitu a o společné touze se o zvířatech a o mohou sejít a popovídat si. Jsem si jistý, že se v rámci křtu tu a tam v menších či větších skupinkách řeší, co se bude dělat dál a kde se kdo může zapojit. Možná tu dnes vzniknou další zajímavé spolupráce a neuvěřitelně bláznivé projekty jako byla tato kniha.“* *„Ještě bych chtěl dodat, že jsme vděční fakultě a obzvláště katedře zoologie, která byla štedrá a tuto akci podpořila. Také děkujeme Ústavu organické chemie a biochemie a České zemědělské univerzitě,“* zakončuje Jan Havlíček.

Odkaz na knihu v Nakladatelství Academia zde: <https://www.academia.cz/knihy?id=3181>

Sex, plození, pohlaví s několika poznámkami o genderu

V pondělí 10. června se konal křest knihy Sex, plození, pohlaví s několika poznámkami o genderu. Knihu pokřtil Daniel Frynta v kampusu Hybernská. Níže najdete fotografie z akce a odkaz na recenzi knihy.

Odkaz na recenzi na webu Reflex: <https://www.reflex.cz/clanek/kultura/125926>

Zápis z valného shromáždění 50. konference

Ze dne 3.11.2023 v Staré Lesné – Tatranské Lomnici

- Přítomní – viz prezenční listina
- Začátek shromáždění v 19:30, přítomných členů 46, schůze zahájena v 19:54

Program schůze:

- Představení uchazečů o členství ve společnosti
- Ustanovení skrutátorů – Jan Havlíček, Marek Špinka
- Volby do výboru:
 - 2 noví členové (místo Heleny Chaloupkové a Petry Eretové)
 - 1 ucházející se o znovuzvolení (Iveta Štolhoferová)
 - Navržení kandidátů do výboru
 - Radka Šárová
 - Petr Veselý
 - Michaela Másílková
 - Lucia Olexová
 - Veronika Simanová
 - Iveta Štolhoferová
 - Revizní komise - kandidáti
 - Adéla Polónyiová
 - Péter Juhás
 - Michaela Syrová
 - Petra Frýdlová
- Zpráva o činnosti výboru a hospodaření
- Ztráta kvůli skokovému zdražení
- Navržené zvýšení Ceny Zdeňka Veselovského z 10 na 15 tisíc Kč
- Souhlas revizní komise (za revizní komisi M. Másílková)
- Návrh rozpočtu na rok 2024
- Navržení vytvoření spořicího účtu společnosti (J. Havlíček)
- Představení Ceny Zdeňka Veselovského za rok 2022 (P. Eretová)
- Sociální síť společnosti (Ondřej Fišer)
- Posuzování abstraktů
- Debata nad hodnocením abstraktů
- Debata nad zasíláním hodnocení autorům příspěvků

Hlasování:

- Přijetí nových členů (proti 0, zdržel se 0)-návrh schválen.
- Na přihlášce abstraktu zaškrtnout, že všichni spoluautoři s podobou abstraktu souhlasí (proti 0, zdržel se 0) – schváleno.
- Součástí přihlašovacího formuláře je sdělení, že abstrakt je posuzovaný a autor reaguje na komentáře (proti 4, zdržel se 9) – schváleno.
- Editor má právo označit abstrakt v současné podobě za nevyhovující a v tomto případě má autor právo na opravu abstraktu (proti 1, zdržel se 2) – schváleno.
 - Volby do výboru:
 - Radka Šárová
 - Petr Veselý
 - Michaela Másílková
 - Lucia Olexová
 - Veronika Simanová
 - Iveta Štolhoferová
 - Volby do revizní komise:
 - Adéla Polónyiová
 - Péter Juhás
 - Michaela Syrová
 - Petra Frýdlová
 - Platné 46 hlasů (všechny).
 - Schválení usnesení – 0 proti, 0 se zdrželo.
 - Hlasování nového výboru – předsedkyní se stala Radka Šárová.

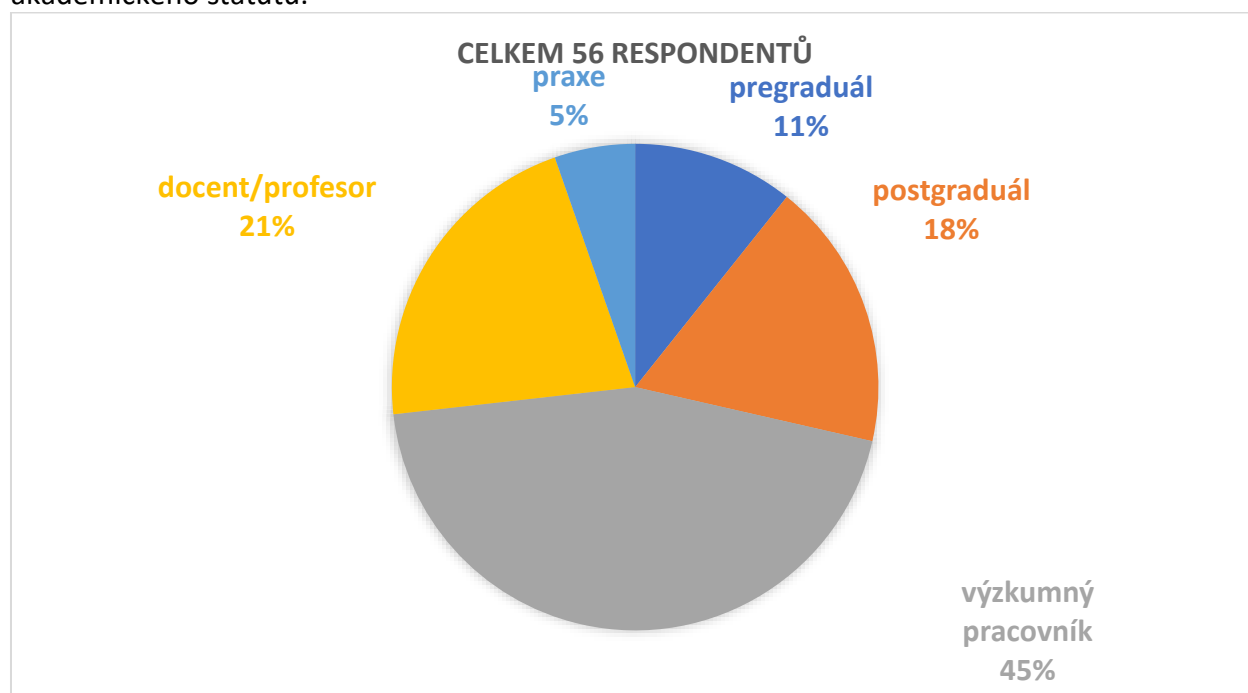
Zapsala: Petra Eretová
Kontrola: Helena Chaloupková

Výsledky dotazníku týkajícího se možnosti pořádání paralelních sekcí na konferencích ČSEtS

Vzhledem k možnému vyššímu zájmu o aktivní účast formou přednášky na 51. konferenci ČSEtS zvažoval výbor společnosti možnost zavést do programu konference paralelní sekce. K účasti na 51. konferenci ČSEtS se přihlásilo celkem 126 účastníků, 103 s aktivní účastí a z toho 54 žádalo o formu přednášky. Vzhledem k tomu, že tradičně se do tří denního přednáškového programu konference vejde přibližně 25-30 přednášek, nastává riziko, že by výbor společnosti musel velkou část přednášek odmítat (převést je na postery), a to i navzdory kladnému hodnocení abstraktů.

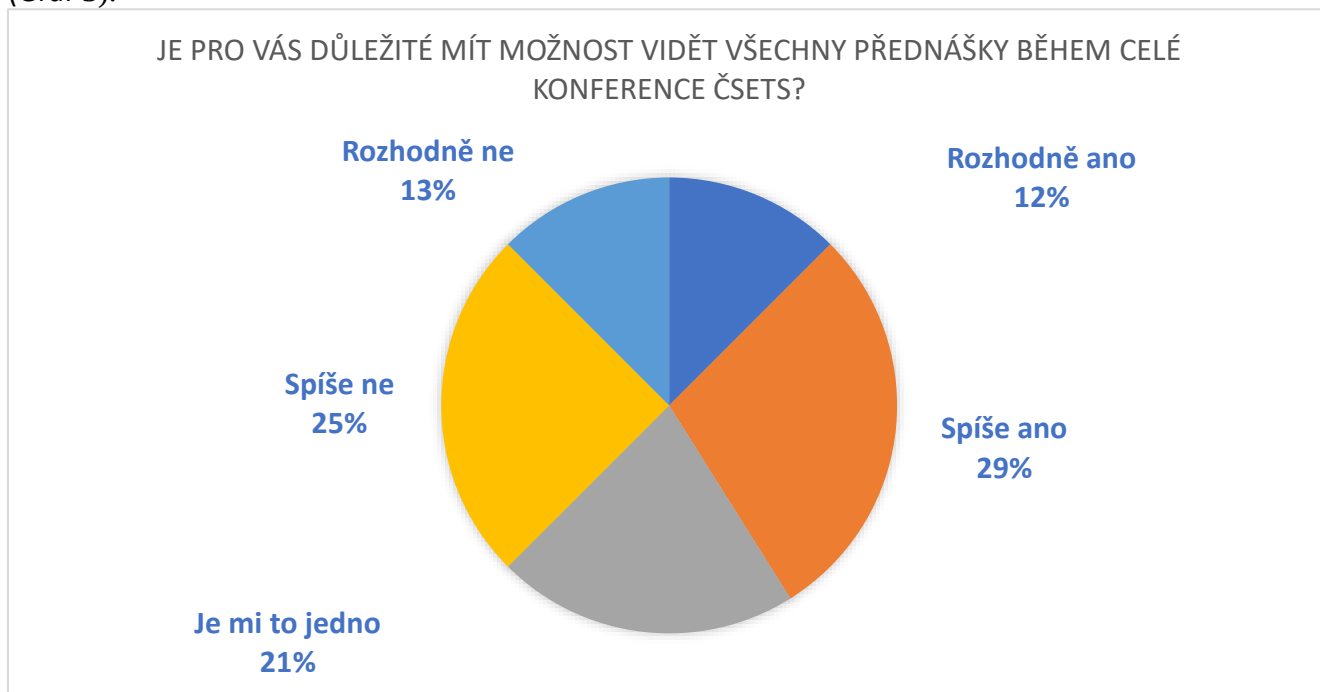
Výbor se tedy rozhodl rozeslat dotazník členům společnosti, nakolik by pro ně byla varianta paralelních sekcí na konferenci přijatelná. V průběhu března byl zprovozněn online dotazník, kde byli členové společnosti nejdříve dotazováni na svoje zkušenosti s účastí na předcházejících konferencích, na svůj post v rámci akademické sféry a následně měli odpovědět nakolik je pro ně důležité, aby viděli všechny příspěvky na konferenci, zda chtějí zavedení paralelních sekcí a v případě že ano, podle čeho by měly být sekce rozděleny.

Dotazníku se celkem zúčastnilo 56 respondentů, což představuje přibližně jednu polovinu všech členů společnosti. Graf 1 ukazuje jejich procentuální rozdělení podle akademického statutu.

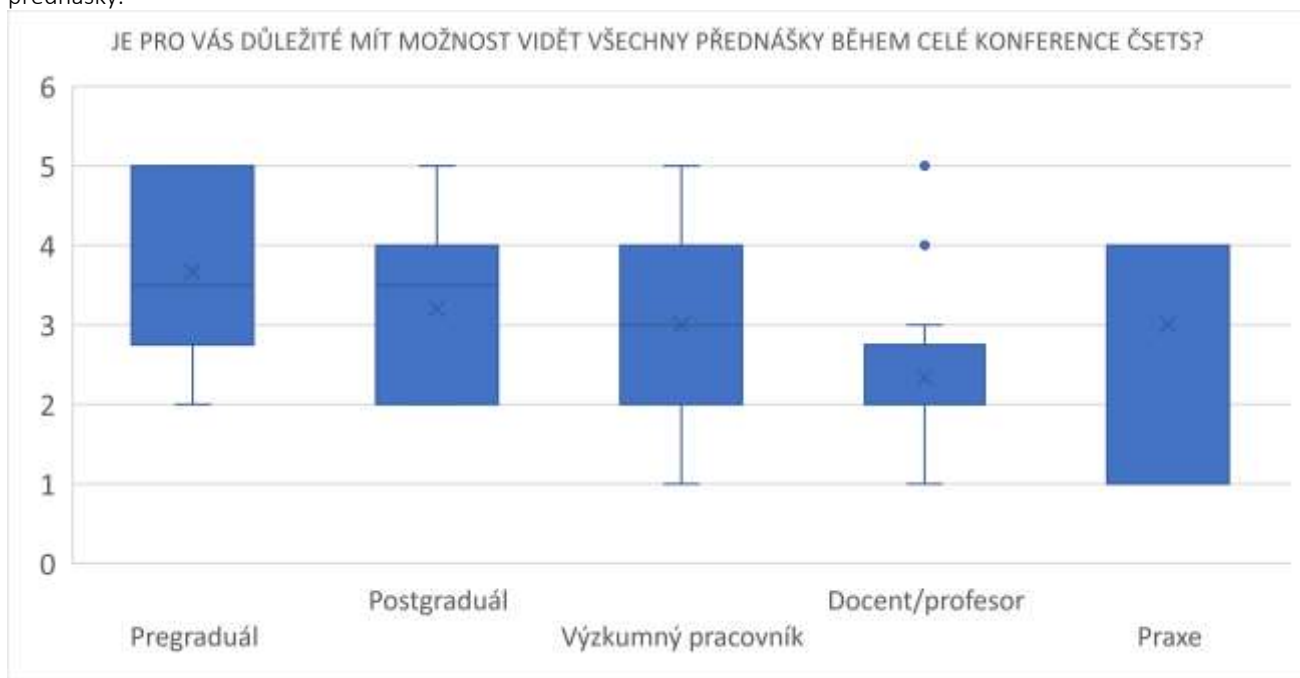

Graf 1 – Procentuální zastoupení jednotlivých akademických stupňů mezi respondenty dotazníku.

Na dotaz nakolik je pro respondenty důležité vidět všechny přednášky, odpovědělo 41 % spíše kladně a 38 % spíše záporně (Graf 2). Seniornější akademické pozice hlasovaly spíše pro možnost vidět všechny přednášky, zatímco pro studenty to tak důležité není (Graf 3).

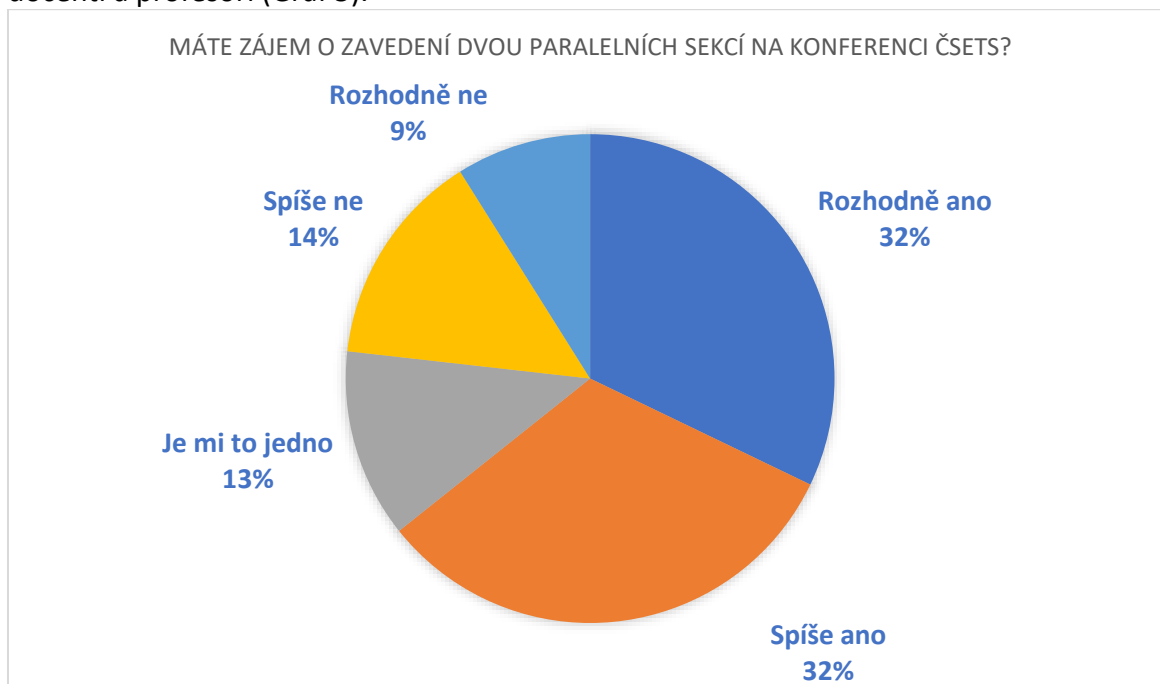

Graf 2 – Procentuální zastoupení odpovědí na dotaz nakolik je pro respondenty důležité vidět všechny přednášky.

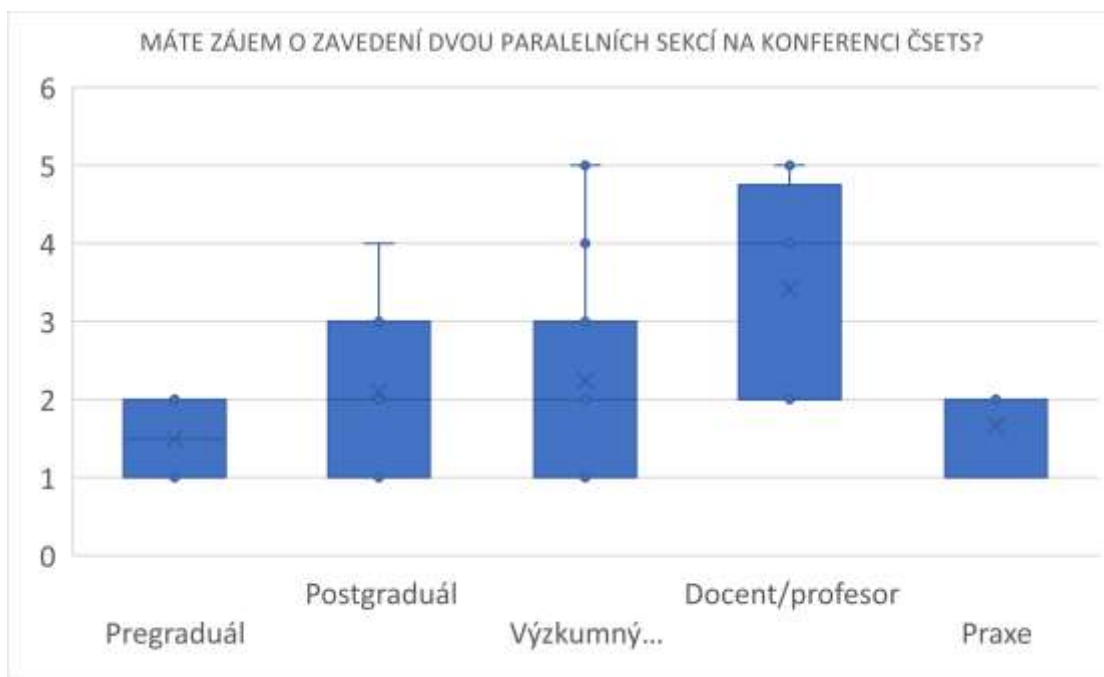

Graf 3 – Odpovědi na dotaz nakolik je pro respondenty důležité vidět všechny přednášky podle akademických stupňů. 1 – rozhodně ano, 5 – rozhodně ne

64 % respondentů projevilo zájem o zavedení paralelních sekcí na konferencích ČSEtS. 23 % vyjádřilo spíše negativní postoj (Graf 4). Negativní postoj projevovali především docenti a profesori (Graf 5).

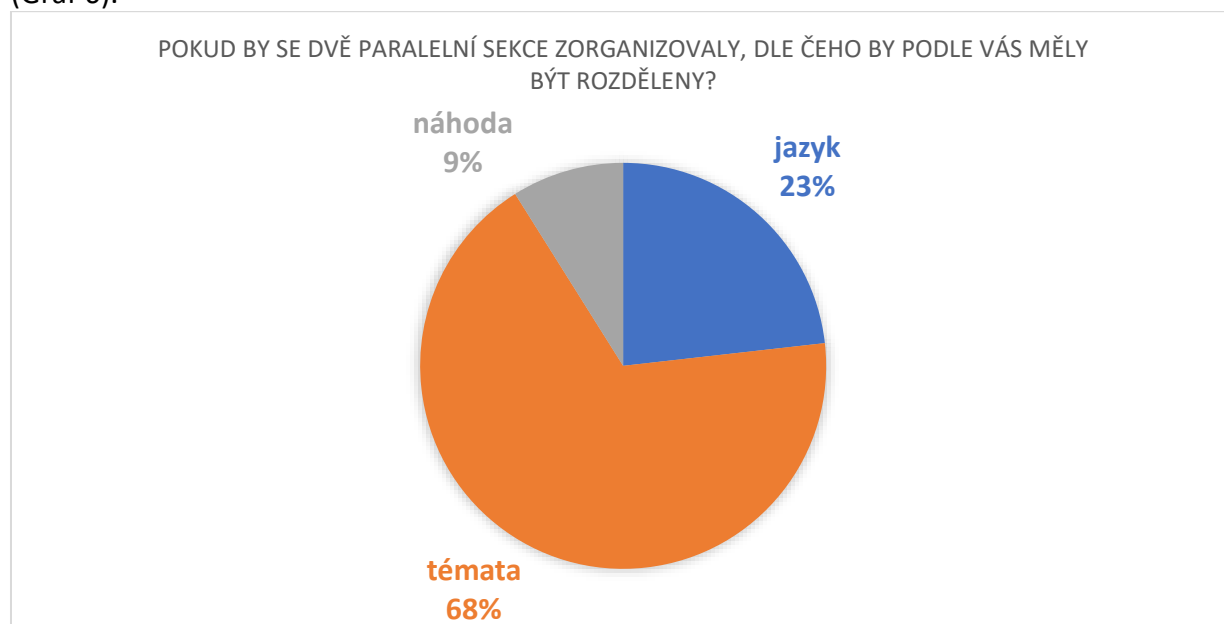

Graf 4 – Procentuální zastoupení odpovědí na dotaz Máte zájem o zavedení paralelních sekcí?

Graf 5 – Odpovědi na dotaz Máte zájem o zavedení paralelních sekcí podle akademických stupňů. 1 – rozhodně ano, 5 – rozhodně ne

V případě, že by se paralelní sekce zavedly, 68 % respondentů by doporučovalo přednášky rozdělit podle témat, 23 % respondentů by oddělilo anglickou a českou sekci (Graf 6).

Graf 6 – Procentuální zastoupení odpovědí na dotaz Podle čeho by se měly paralelní sekce rozdělit?

Celkem lze tedy shrnout, že zájem o paralelní sekce je poměrně výrazný, především mezi mladšími účastníky konference. Zároveň převládá přání rozdělit sekce podle témat. Stanovisko výboru společnosti je v této věci snažit se ponechat jednu sekci, pokud nebude přetlak přihlášených přednášek zásadní. V případě, že by bylo riziko, že bude velká část přednášek odmítnuta a převedena na postery z kapacitních důvodů, je možnost paralelních sekcí možným řešením.

Na závěr bych rád jménem výboru společnosti poděkoval všem, kteří se do průzkumu zapojili.

Petr Veselý (tajemník společnosti)

Cena Zdeňka Veselovského

S radostí oznamujeme, že po posouzení odborné poroty ČSEtS cenu za rok 2024 získala doktorandka ČZU Astrid Olejarz za svůj prvoautorský článek: „Worse sleep and increased energy expenditure yet no movement changes in sub-urban wild boar experiencing an influx of human visitors (anthropulse) during the COVID-19 pandemic“.

Gratulujeme a přejeme mnoho dalších úspěchů!
Výbor ČSEtS

Science of the Total Environment 879 (2023) 163106

Contents lists available at ScienceDirect

Science of the Total Environment

journal homepage: www.elsevier.com/locate/scitotenv

Worse sleep and increased energy expenditure yet no movement changes in sub-urban wild boar experiencing an influx of human visitors (anthropulse) during the COVID-19 pandemic

Astrid Olejarz ^{a,*,} Monika Faltusová ^a, Luca Börger ^b, Justine Guldenpfennig ^a, Vilém Jarský ^c, Miloš Ježek ^a, Euan Mortlock ^d, Václav Šilovský ^a, Tomasz Podgórski ^{a,e}

^a Department of Game Management and Wildlife Biology, Faculty of Forestry and Wood Sciences, Czech University of Life Sciences, Kamýcká 129, Prague 6-Suchbát, 165 00, Czech Republic

^b Department of Biosciences, Swansea University, Singleton Park, Swansea SA2 8PP, Wales, UK

^c Department of Forestry and Wood Economics, Faculty of Forestry and Wood Sciences, Czech University of Life Sciences, Kamýcká 129, Prague 6-Suchbát, 165 00, Czech Republic

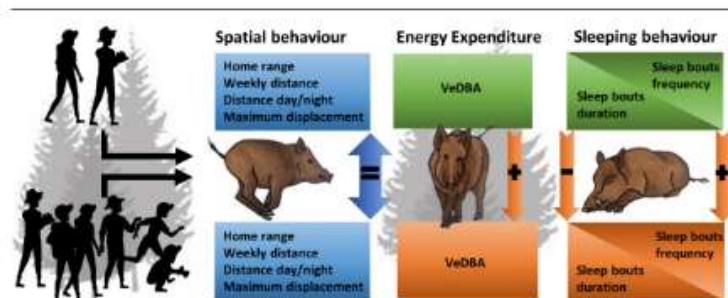
^d School of Biological Sciences, Queen's University Belfast, 19 Chlorine Gardens, Belfast BT9 5DL, Northern Ireland, UK

^e Mammal Research Institute, Polish Academy of Sciences, Suchock 1, 17-230 Białowieża, Poland

HIGHLIGHTS

- COVID-19 countermeasures can cause pulses of human activity in the environment.
- We studied impacts of those anthropulses on the behaviour of wild boar.
- Wild boar spent more energy when human activity was high (e. g. COVID-19 lockdown).
- Wild boar had more fragmented sleep patterns when human activity was high.
- Movements (e.g. travel distance and home range) were not affected by human activity.

GRAPHICAL ABSTRACT

Hospodaření společnosti

Bilance na za rok 2022			
Přehled účtu v českých korunách	Kč	Přehled účtu v eurech	€
Stav k: 01.01.2022	270085,12	Stav k: 01.01.2022	393,00
Stav k: 31.12.2022	200226,82	Stav k: 31.12.2022	1055.00
		přírůstek	662.00
ztráta	-69858.3	Převod na Kč (662 EUR * 24,115)	15964.13
Celková bilance účtů za rok 2022: -53894,17 Kč			
Vyšší ztráta byla způsobena skokovým zvýšením cen v roce 2022.			
Přehled pokladny v českých korunách	Kč	Přehled pokladny v eurech	€
Stav k: 01.01.2022	6148.00	Stav k: 01.01.2022	316.57
Stav k: 31.12.2022	11048.00	Stav k: 31.12.2022	316.57
		přírůstek	0.00
přírůstek	4900	Převod na Kč (662 EUR * 24,115)	0
Celková bilance pokladny za rok 2022: 4900 Kč			
Položky příjmů a výdajů			
Příjmy	Kč	Výdaje	Kč
Vložené na konferenci	119774.485	Realizace konference	172473.30
Členské příspěvky	18263.27	Cena ZV	10000.00
		Platba domény na 5 let	1808.63
Předpoklad financování ČSEts v roce 2024			
Příjmy	Kč	Výdaje	Kč
Vložené na konferenci	170000	Realizace konference	170000
Členské příspěvky	20000	Cena ZV	15000
Přírůstek u členských příspěvků může pomoci při vyšších nákladech na konferenci nebo může sloužit jako grant pro studenty na další konference.			

Jak přispět do zpravodaje a na facebook ČSEtS?

Příspěvky do Zpravodaje ČSEtS

Do zpravodaje můžete přispět následujícími způsoby:

- Postřehy ze stáží, konferencí, z tuzemských a zahraničních cest – krátké povídání o zážitcích, fotky s popisky
- Rozloučení či vzpomínka na kolegy, kteří nás v uplynulém roce opustili
- Významná jubilea a šťastné události
- Představení PhD absolventů - představení absolventa, včetně krátké anotace disertační práce, fotka absolventa
- Představení běžících projektů spjatých s etologií – krátká anotace, fotka týmu
- Představení nových vědeckých, odborných, knižních publikací členů společnosti – krátká anotace
- Jakékoliv další sdělení členům společnosti, které nezapadá do předešlých kategorií

Vaše příspěvky do zpravodaje zasílejte na adresu: casetolspol@gmail.com.

Příspěvky na facebook ČSEtS

Na naší facebookové stránce: <https://www.facebook.com/casetolspol> se snažíme vytvořit prostor, kde budeme sdílet novinky ze světa etologie. Proto vás chceme požádat o spolupráci ve formě zasílání informací o vyšlých publikacích, chystaných a probíhajících projektech či akcích, zasílání různých fotek, videí, informací z probíhajícího výzkumu apod.

Twitter účet ČSEtS

Sledovat nás můžete také na našem Twitter účtu: <https://twitter.com/CSEtS> pro mezinárodní komunikaci a sdílení novinek s etology ze zahraničí.

Zprávy ČSEtS č. 37, 2024 vydává Česká a Slovenská etologická společnost jako neprodejný bulletin pro členy ČSEtS. Hlavní editor sborníku: Ágnes Morvcsíková. S přípravou sborníku dále pomáhali členové výboru ČSEtS ve složení: Radka Šárová, Katarína Pichová, Tereza Roubalová, Iveta Štolhoferová, Ondřej Fišer, Petr Veselý. Texty prošly jen interní jazykovou úpravou.